

FRÖ- OCH OLJEVÄXTODLARNAS

ÅRSREDOVISNING

2002 - 2003

Största höstrapsarealen på åtta år	3
Ny jordbrukspolitik och nya vindar	4
Bra rapsskörd i söder men besvikelse i norr	5
1000 ha ekologiskt vallfrö	6
Odlingstekniken i centrum	8
Raps för livsmedel, foder och energi.	9
Ekonomi	
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för.	12
<i>Förvaltningsberättelse . . . . .</i>	<i>12</i>
<i>Resultaträkningar . . . . .</i>	<i>13</i>
<i>Balansräkningar . . . . .</i>	<i>13</i>
<i>Redovisningsprinciper och noter . . . . .</i>	<i>15</i>
<i>Revisionsberättelse . . . . .</i>	<i>17</i>
Svensk Raps AB	18
<i>Förvaltningsberättelse . . . . .</i>	<i>18</i>
<i>Resultaträkningar . . . . .</i>	<i>18</i>
<i>Balansräkningar . . . . .</i>	<i>19</i>
<i>Redovisningsprinciper och noter . . . . .</i>	<i>20</i>
<i>Revisionsberättelse . . . . .</i>	<i>23</i>
Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning.	24
<i>Förvaltningsberättelse . . . . .</i>	<i>24</i>
<i>Resultaträkningar . . . . .</i>	<i>25</i>
<i>Balansräkningar . . . . .</i>	<i>25</i>
<i>Redovisningsprinciper och noter . . . . .</i>	<i>26</i>
<i>Revisionsberättelse . . . . .</i>	<i>28</i>
Adresser	29

Största höstrapsarealen på åtta år

CAP-reformen (MTR) påverkar vallfröproduktionen.

OLJEVÄXTER: Det ser ut som att vi kommer att lyckas. Svensk Raps AB och SFO's målsättning att uppnå 100.000 hektar oljevaxter år 2005 kommer troligen att bli verklighet. Hösten 2003 såddes nästan 43.000 hektar höstraps och cirka 1500 hektar höstrybs. Med en normal vårapsådd (vilket allt talar för) kommer vi att uppnå en totalareal strax över 80.000 hektar år 2004. Vi får gå tillbaka till 1995 för att hitta motsvarande oljeväxtareal i Sverige.

Hösten 2002 såddes också en stor areal höstraps men torkan på hösten gjorde att många fält fick köras upp. Nu inför vintern 03/04 står höstrapsen grön och frodig i alla odlingsdistrikt. Man kan konstatera att tack vare hybrid sortererna ökar höstrapsarealen också i Mellansverige. Vinterhärdigheten är bättre i hybrid sorter och det är bara att hoppas att vådrets makter inte ställer till med något i mars och april.

Den största orsaken till ökat intresse är marknaden. Vi har fått lära oss att det är just marknaden som gäller. Trots fallande dollarkurs var priset på rapsfrö på "eftersäsong" = leverans nov. dec. runt 2,40 kr/kg. Redan vid skörd var priset skapligt och många hade säkrat till 2,10 - 2,20 för leverans i augusti. De höstrapsfält som fanns kvar till skörd gav i södra Sverige god skörd efter en fin utveckling på varen och försommaren, men i mellansverige sänkte svampangrepp skördenivån.

Rapsens mångfald inom områdena livsmedel, foder och RME är något som SFO/Svensk Raps AB jobbar med – allt för att skapa större efterfrågan och ett bättre pris till våra odlare. Budskapet om oljevaxternas fördelar har nått ut via utställningar såsom Elmia, Mila, Borgeby Fältdagar, fältvandringar och andra lokala arrangemang genom våra lokala föreningar. Även vår hemsida liksom Frötidningen har hjälpt till. Nu kan vi således glädjas åt att oljeväxtodlingen är på väg uppåt.

SFO/Svensk Raps AB har genom stor satsning på information skapat ett sug utöver det vanliga på ett matfett och en matolja som ur näringssynpunkt kanske är världens bästa. EU's direktiv med inblandning av biologiskt bränsle såsom RME blir nästa utmaning och liksom foderindustrins intresse gör (allt sammantaget) att framtiden onekligen ser mycket ljus ut.

VALLFRÖ: Årets skörderesultat vad det gäller vallfrö kan beskrivas med ett enda ord – normalt. Däremot innebar firmornas ökade lager och marknadsbedömning att vi nästan

överlag fick vidkännas nedgång av priset. Engelskt Rajgräs klarade sig skapligt och vitklöverpriset steg kraftigt. Som gammal vallfröodlare vet jag att denna produktion är cyklisk. Skörd per hektar liksom priset går upp och ner och det är resultatet på längre sikt som räknas. Hittills har svenska fröfirmor varit dåliga på att exportera och det är bara att hoppas att dom nu har större möjligheter till lyckade exportaffärer och att priset snabbt blir bättre igen.

MTR och den nya jordbrukspolitiken CAP påverkar helt klart oron för marknaden och tyvärr har ex. SW valt att minska sina utlägg för 2004. Prisutvecklingen för vallfrö är som sagt extra svårbedömd nu när jordbrukspolitiken i EU blir annorlunda. Troligen får vi ett frikopplat stöd vad gäller växtodlingen, inklusive vallfrö. Det innebär att kilostödet bakas in antingen i ett gårdsstöd (vilket LRF förordar) eller blir del av ett regionalt stöd. Vad gäller vallfröodlingens framtid, oberoende av stödform, så kommer intresset att finnas kvar, men det blir marknaden dvs fröpriset som blir avgörande. Självklart måste vi som vallfröodlare bli än mer effektiva. Detta gäller särskilt timotej där nuvarande kilostöd är förhållandevis högt. Hur det än blir så blir det spännande och under varen 2004 kommer det bli klart med tillämpningsregler, men den nya reformen kan träda i kraft tidigast 2005.

LIN: Under de senaste sju åren har oljelinodlingen åter igen blivit en etablerad gröda i Syd- och Mellansverige. Men efter att arealstödet minskat har arealen de senaste två åren gått ner till knappt 5.000 hektar. Samtidigt har fröpriset fördubblats och nu har oljelinet möjligheter att stå på egna ben. Som omväxlingsgröda är lin uppskattat och årets skörd har resulterat i mycket nöjda odlare.

I alla avseenden närmar vi oss inom vår bransch mer och mer marknaden. Inte minst den nya jordbrukspolitiken innebär stora steg i denna riktning. Jag vill påstå att vi är väl förberedda och hur det än blir med den nya jordbrukspolitiken kommer vi att lyckas.

Gunnar Henningsson
Ordförande

Ny jordbrukspolitik och nya vindar

Ijuni 2003 beslutade EU:s ministerråd om den nya jordbrukspolitiken, MTR. Resultatet har blivit stora nationella friheter med konsekvenser framförallt för vallfrösektorn.

När det gäller de areella näringarna (växtodlingen) kan respektive medlemsland välja att behålla 25 % av arealstöden kopplade till produktionen. Övriga 75 % skall frikopplas.

Det förefaller som om de allra flesta medlemsländerna väljer att frikoppla hela växtodlingssektorn. Men det är osäkert vad som sker med vallfrö.

Timotejodling i fara

När det gäller vall- och grönytefrö får respektive medlemsland välja om man vill behålla kilostöden eller helt frikoppla dessa. Det är t.o.m. möjligt att frikoppla vissa arter och behålla andra kopplade. Eftersom det är fråga om en helt fri marknad blir det en kraftig konkurrensnackdel för de medlemsländer som frikopplar om det inte visar sig att alla gör detsamma. Det har därför varit många kontakter mellan odlarorganisationerna i EU,

genom ESGG och i COPA:s utsädesgrupp. En principöverenskommelse har slutits som innebär att förorda regeringen i det egna medlemslandet att frikoppla vallfrösektorn.

SFO:s inställning

Styrelsen för SFO har tidigt insett att trots svårigheterna är en frikoppling av vallfröodlingen den enda realistiska vägen. Om hela växtodlingssektorn frikopplas, vilket är det mest sannolika, innebär ett fortsatt system med kilostöd att vallfröodlare tvingas fortsätta med vallfrö för att få något stöd för den aktuella vallfröarealen.

Däremot är det SFO:s mening att det krävs en särskild lösning för timotej. Eftersom drygt 50 % av intäkten i timotejodlingen utgörs av kilostöd finns en stor risk att denna odling försvinner vid en frikoppling. Styrelsen har därför föreslagit jordbruksdepartementet någon form av miljöstöd för att upprätthålla en timotejodling.

Prisanpassning

Konsekvensen av en frikopplad vallfrösektor blir att marknadskrafterna helt får styra omfattningen på vår odling av vall- och grönytefrö. Dagens priser är givetvis starkt påverkade av de kilostöd som betalas ut. Det finns skäl att erinra om att när kilostöden infördes sjönk fröpriserna. Det omvända kommer säkert att ske vid en frikoppling. Men det hänger samman med dels hur billigt andra länder kan producera våra vall- och grönyteväxter dels på hur angelägna utsädesfirmorna är att ha ett lokalt producerat vallfrö.

Oljeväxterna tämligen opåverkade

Den svenska, och för all del den europeiska oljeväxtodlingen har länge skett helt på världsmarknadens villkor. En frikoppling kommer inte att ändra på detta. Snarare kan det bli en liten konkurrensfördel då det blir en liten sänkning av interventionspriset för spannmål genom att den månatliga upprättningen minskar.

Å andra sidan kan vi inte bortse från risken att en frikoppling leder till ett mer extensivt lantbruk. Odlingsmarker med lägre avkastning kan mycket väl läggas i träda. Det är förvisso inte här som den övervägande delen av landets oljeväxtodling sker.

Foto: Anders Roland

Bra rapsskörd i söder men besvikelse i norr

Arealen oljeväxter föll åter tillbaka något odlingsåret 2003. Orsaken är i första hand stora bekymmer med höstsådden men även kraftiga svampangrepp, framförallt i Öster- och Västergötland samt Mälardalen.

Höstsådd som aldrig kom upp

Hösten 2002 såddes mellan 35 och 40 tusen ha höstoljeväxter. Åtminstone pekade utsädesförsäljningen på detta. Men augusti och september bjöd på en torka som varade i 6-8 veckor. En hel del av utsädet kom därför aldrig i jorden och det som såddes fick på många håll en mycket ojämn uppkomst. I Skåne kördes den ojämna rapsen upp redan på hösten och ersattes med höstvetete medan man i Mellansverige ofta väntade till våren med att ta beslut om uppkörning. Resultatet blev i alla fall att det till skörden 2003 återstod drygt 23 000 ha höstraps och endast 800 ha höstrybs.

Våraps i stället för vårrys

De senaste två åren har vi sett en tydlig omsvängning i våroljeväxtarealerna till vårrapsens fördel. Förr odlades ungefär lika mycket vårraps som vårrys. Den lägre skördenivån i vårrysens kompenseras av tidigheten som på många håll var en förutsättning för att hinna så höstsåd. Men modern såbäddsberedning och nya såmaskiner har radikalt förkortat tiden mellan skörd av förfrukten och en färdig såbädd. Därmed har fler möjlighet att utnyttja den bättre avkastande vårrapsen.

År 2003 var vårrysens andel av våroljeväxtarealen endast 22 %, se figur 1.

Bra rapsskörd i Skåne och imponerande lin

Frö- och Oljeväxtodlarna har de senaste åren gjort en skördeuppskattning med hjälp av medlemmarna. Drygt 2 000 oljeväxtodlare väljs slumpmässigt ut och får möjlighet att rapportera in sina skörderesultat antingen direkt på hemsidan, www.svenskraps.se eller genom att faxa in sitt resultat.

Nästan tusen svarade, vilket är en mycket bra svarsfrekvens. Resultat av skördeankäten framgår av tabell 1.

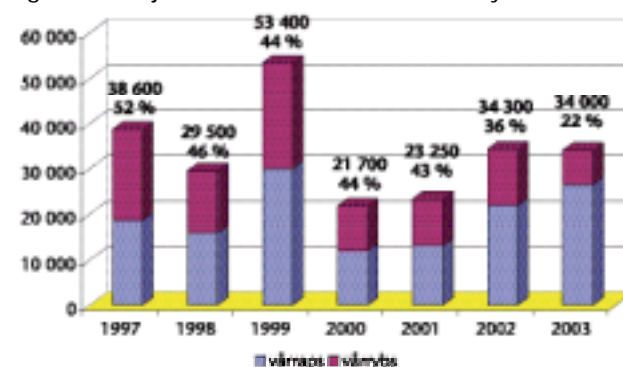
Som helhet för landet är knappt 2 900 kg/ha höstraps att betrakta som en normalskörd. Men i denna siffra döljer sig en relativt bra skörd i Skåne/Halland men en besvikelse i

Väster- och framförallt Östergötland. Våraps-skörden är minst två dt under normalskörd vilket även gäller vårrys. Orsaken till skördevariationen i år är i första hand svampangrepp. Framförallt bomullsmögel, men även kransmögel har frestat hårt på skördenivåerna i Mellansverige.

Då har vi desto större anledning att vara nöjda med linsköörden som kan stoltsera med en medelskörd på 2 100 kg/ha. Den nivån ger ett betydligt bättre netto än knappt 2000 kg/ha vårraps. Linet har framförallt funnits sin plats i de områden där man har bekymmer med rapsbaggar resistent mot pyretroider.

Med hjälp av SJV:s arealstatistik och SFO's skördeuppskattning är produktionen beräknad, se tabell 2.

Figur 1. Våroljeväxter 1997-2003 och andel rybs

Tabell 1. Oljeväxtskörden 2003. Källa: SFO

	Hela landet	Skåne/Halland	V.Göta-land	Ö.Göta-land	Mälardalen
Höstraps	2870	3290	2760	2390	
Våraps	1960	1990	1960	1750	1990
Vårrys	1510	1460	1570	1590	1490
Lin	2100			2160	

Tabell 2. Oljeväxtproduktion 2003. Källa: SJV och SFO

	Areal oljeväxter		Produktion, ton		
	Livsmedel	Teknisk raps	Livsmedel	Teknisk raps	Summa
Höstraps	22 186	1 194	63 230	3 403	66 633
Höstrybs	795	16	4 878	70	4 948
Våraps	24 964	1 705	48 680	3 325	52 005
Vårrys	7 200	546	10 656	808	11 464
Summa	55 145	3 461	127 443	7 606	135 049

1000 ha ekologiskt vallfrö

Den svenska vallfröodlingen har nu under två år legat på över 12 000 hektar. Detta tycks vara något i överkant av vad som kan konsumeras på den svenska marknaden eller exporteras. Lagren hos fröföretagen är efter höstens skörd i många fall mer än välfyllda. Bland annat gäller detta våra stora svenska fröslag rödklöver, timotej och ängssvingel och det har införts begränsningar i nyutläggen. Den svenska vallfröarealens utveckling från 2000-2003 framgår av figur 1.

Vitklöverodlarna kan vara nöjda

Den svenska vallfröskörden 2003 var totalt sett en medel-skörd. Till glädjejämnerna hör vitklöver som i genomsnitt har avkastat 140 kg/ha över 5-årsmedeltalet. Rödklöverskörden blev en besvikelse och medelavkastningen uppskattas endast till dryga 200 kg/ha. Gräsen har i de flesta fall avkastat ungefär som ett 5-årsmedeltal, med undantag för hundäxing och timotej som gett bättre skörd. I tabell 1 återfinns den uppskattade skörden för 2003 och ett 5-årsmedeltal.

Sänkta priser

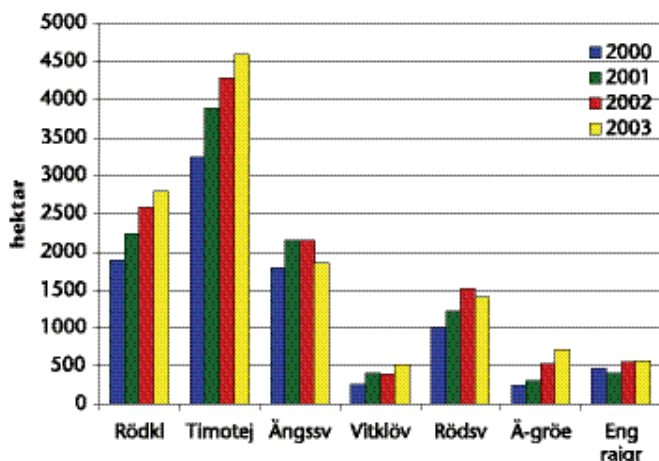
I stort sett samtliga fröslag fick ett sänkt grundpris vid årets förhandling. Orsaken är till allra största delen att det finns för stora lager, både internationellt och inom landet, men även att det finns billigt frö på marknaden från bl.a. Tjeckien

och Canada. Genom denna prissänkning hoppas vi att den svenska lagersituationen ska förbättras och prisnivåerna återhämta sig. Timotej, hundäxing och rödklöver står för den procentuellt största prissänkningen Timotejpriset sjönk från 6,80 till 6:- och diploid senklöver från 20:- till 17:-. Det enda fröslag där priset höjdes var vitklöver som ökade sitt grundpris med 3:- till 25,50. Grundpriser och EU-stöd för samtliga fröslag finns i tabell 2. Lagersituationen för timotej och ängssvingel visas i figur 2 och 3.

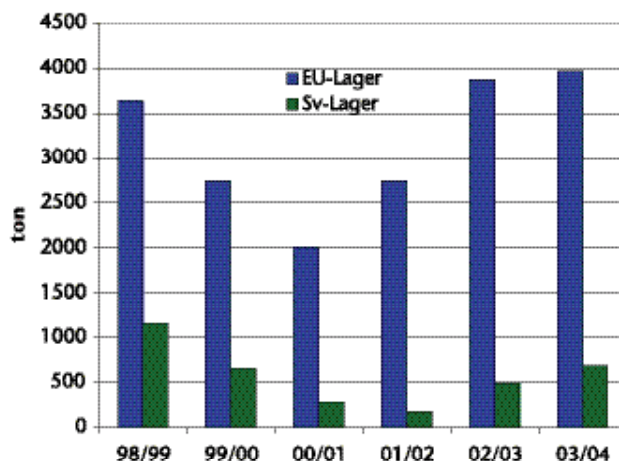
Efterfrågan på ekologiskt vallfrö ökar

Kraven på att de som bedriver ekologisk odling också ska använda ekologiskt utsäde betyder att behovet av ekologiskt producerat vallfrö är stort. Hittills kan vi inte producera vad som behövs för att sälja helt ekologiska vallfröblandningar, utan just nu finns ett system som godkänner en procentinblandning av eko-frö i vallfröblandningarna. Målet måste dock vara att den ekologiska fröarealen ska öka så att marknadens behov av eko-frö kan täckas. I år odlas ekofrö på ca 750 hektar (se figur 4), men redan till nästa år kommer det troligen att finnas upp emot 1000 ha i landet. Det är viktigt att vi i Sverige försöker odla så stor del som möjligt av det frö som behövs. Tex har man i Danmark varit betydligt snabbare på att ta till sig att det finns en efterfrågan på eko-frö och odlingen av eng.rajgräs är idag så stor att det även

Figur 1. Svensk vallfröareal i ha 2000-2003.

Figur 2. Lager av timotejfrö i EU och Sverige.

Rödsvingel med eller utan Moddus

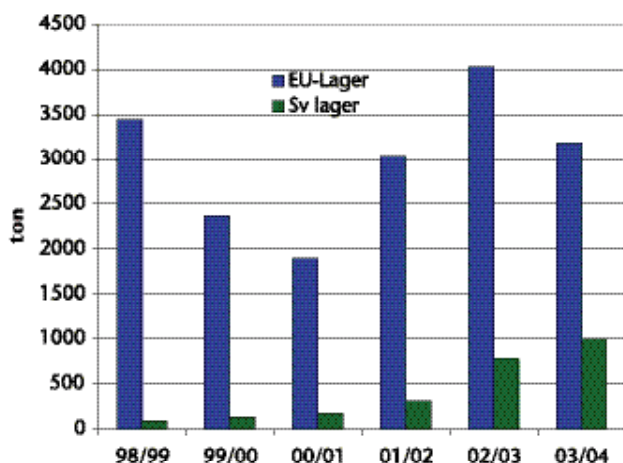
finns frövara för export.

Det är inte helt lätt att klara en ekologisk fröodling. Framförallt är det problem på ogrässidan som måste lösas. Kraven på en certifierbar vara är desamma oavsett om det är ekologiskt eller konventionellt odlat frö. Frö- och Oljeväxtodlarna kommer att engagera sig mera även på denna sida av vallfröodlingen. Eventuellt kommer någon form av odlarbrev att skickas ut för att förmedla kunskap kring odlingen och även försöksresultat från Sverige och våra grannländer.

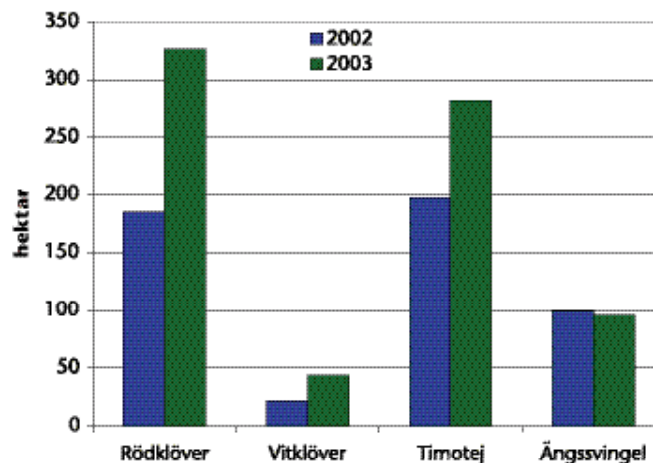
Ny försöksserie med stråförkortning

I våra grannländer är det tillåtet att använda sig av stråförkortning i vallfrögrödorna. För att vi i Sverige ska ha samma "spelregler" som våra konkurrenter gjorde SFO våren 2003 en ansökan om Off-label godkännande för stråförkortningspreparatet Moddus i fröodlingar av timotej och rödsvingel. Ansökan bifölls och för att samtidigt öka kunskapen kring stråförkortning under svenska förhållanden har en försöksserie på 6 försök i timotej och två i rödsvingel lagts ut och skördats under 2003. I fem av de sex försöken blev det en skördeökning på mellan 10 och 100 kg/ha. I rödsvingel har fröskörden ökat upp till 200 kg/ha i behandlat led.

Figur 3. Lager av ängssvingel i EU och Sverige.

Figur 4. Den svenska ekoarealen i vallfrö 2002 och 2003

Tabell 1. Uppskattad avkastning 2003. 5-års medelavkastning 1998-2002.

Art	Prognos 2003 Kg/ha	Medelavk 1998-2002 Kg/ha
Rödsklöver		
- medelsen	215	255
- sen	160	240
Alsikeklöver	300	270
Timotej	480	445
Ängssvingel	630	690
Hundäxing	575	510
Vitklöver	430	290
Rödsvingel	855	880
Ängsgröe	650	690
Eng rajgräs	1080	1060
Hybridrajgräs	1000	970

Tabell 2. Priser och EU-stöd för vallfrö 2003

Förslag	Grundpris	Grundpris	EU-stöd
	2002 kr/kg	2003 kr/kg	2003 kr/kg
Rödsklöver			
- medelsen, 2n	14:-	23:50	20:-
- medelsen, 4n	17:50	33:-	13:25
- sen, 2n	21:-	17:-	17:-
- sen, Bjursele	33:-	4:91	4:91
- sen, 4n	4:91	4:91	4:91
Alsikeklöver	17:50	17:-	4:22
Timotej	6:80	6:-	7:68
Timotej, Jonatan	6:30	6:-	7:68
Ängssvingel	6:15	6:10	4:01
Hundäxing	10:75	9:-	4:85
Vitklöver	22:50	25:50	6:90
Rödsvingel	6:80	6:50	3:38
Ängsgröe	12:25	11:50	3:54
Eng rajgräs	8:-	8:-	2:84

Odlingstekniken i centrum

Försök och forskning har alltid varit en viktig del i Frö- och Oljeväxtodlarnas verksamhet. Årligen satsas 1,7 miljoner på fältförsök i oljeväxter och vallfrö samt ca 800 000 kronor delas ut från Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning till olika forskningsprojekt.

Försöksverksamheten har på senare år allt mera fått inriktningen att belysa odlingstekniska frågeställningar. Svensk Raps AB strävan att öka oljeväxtarealen till 100 000 ha kräver samtidigt att vi hittar billiga och säkra odlingsmetoder. Detta kan gälla etablering och att hitta rätt gödslingsstrategi. Därför har bland annat startats nya gödslingsförsök i höstraps. Flera försöksserier som pågår har inriktningen säteknik, radhackning och olika utsädesmängd.

Även om odlingstekniken är viktig provas fortfarande nytt sortmaterial av både höst- och våroljeväxter. Framförallt på höstrapsidan är intresset stort från sortföreträdare att testa odlingsmaterial under svenska förhållanden.

Tröksädd ny billig etableringsmetod?

I Mellansverige har intresset för höstoljeväxter ökat betydligt i och med de mera vinterhårdiga hybridsorterna har

kommit på marknaden. Ett problem är dock att det ofta är kort tid på hösten att hinna med skörd av förfrukt, jordbearbetning och sädd av höstoljeväxter. Att finna en metod som minskade behovet av jordbearbetning skulle innebära att intresset för höstoljeväxtodling ökade ytterligare. I Tyskland har tagits fram en kombinerad tröska och sårmaskin. På tröskans skärbord har monterats ett såaggregat med skivbillor som myllar fröet. Detta innebär att samtidigt som fältet tröskas sås det med raps. Den hackade halmen läggs sedan ovanpå det nysådda fröet och kommer att fungera som en fuktbevarande marktäckning. Tröskan har i höst befunnit sig i Sverige och det har satts fältförsök på SLU, Ultuna, men på initiativ av bl.a. Svensk Raps AB har tröskan också provkörts hos fem lantbrukare i Uppland och Södermanland. Höstoljeväxter såddes efter både höstvetete och korn. På grund av dåligt väder blev sådden något försenad och fältet i Södermanland är inte sått förrän den 21 augusti. Betingelserna kring uppkomst var i de flesta fall goda och beståndet på fälten har i höst sett bra ut. Denna odlingstekniska satsning kommer att fortsätta även till nästa år.

Raps för livsmedel foder och energi

Förändringens vindar blåser inte enbart inom jordbrukspolitiken (se sidan 4). Signalerna om en kraftigt ökad efterfrågan på oljeväxter har också växt sig starka det senaste året.

Att rapsolja är ett högklassigt livsmedel har varit uppenbart i många år. Men till detta kommer en kraftigt ökande efterfrågan på rapsolja som bränsle (RME). Den övriga delen, dvs. de 60 % som blir rapsmjöl är därtill en stor bristvara inte bara i Sverige utan i hela EU.

Världens bästa olja

Insikten att raps har den ur hälsosynpunkt bästa sammansättningen av fettsyror breder ut sig.

Det är ingen ny kunskap men den har fallit i skymundan för en av EU finansierad kampanj för olivolja.

Nu hörs allt oftare bland matskribenter och TV-kockar att vår svenska rapsolja är minst lika bra och t.o.m. bättre än olivoljan. Och det är helt rätt, som framgår av tabellen är både mängden mättat fett lägre och andelen fleromättat fett högre i rapsolja jämfört med olivoljan. Därtill innehåller rapsolja den nyttiga fettsyran Omega 3 något som olivoljan helt saknar.

Karlshamns AB framställer i dag ca 100 000 ton rapsolja motsvarande ungefär samma areal oljeväxter. Det svenska behovet är i dag alltså ca 100 000 ha. För övrigt det mål som Svensk Raps AB satt upp för den svenska oljeväxtarealen.

Mer svenskt proteinfoder

Den svenska försörjningsnivån för vegetabiliskt protein är knappt 25 %. Det innebär att vår animalieproduktion vilar på en stor import av framförallt sojaböna och sojamjöl.

Av den svenska konsumtionen på nästan 560 tusen ton proteinfoder är endast 23 % av inhemskt ursprung. Den svenska produktionen av proteinfoder är i första hand rapsmjöl. Av vilket vi producerar ca 90 000 ton. Men det är endast 37 % av de 242 900 ton rapsmjöl som vi förbrukar.

Den här situationen är inte unik för Sverige utan EU är den i särklass största nettoimportören i världen när det gäller sojamjöl. Som en konsekvens av detta är det också beslutat om ett extra proteinstöd för odling av arter och andra proteingrödor (dock ej oljeväxter).

Sveriges stora import av sojamjöl är uppmärksammas av Svensk Mjöl som gärna ser att Brasiliansk sojaböna byts ut

Foto: Anders Roland

mot svenskt rapsmjöl. För mjölkbranschens del handlar det om konsumentförtroende. Rapsmjöl producerat i ett närområde klingar bättre än brasiliansk soja producerad med stora insatser av kemiska medel och fraktad över stora avstånd innan den når kornas foderbord.

Om den svenska mjölksektorn helt skulle gå över till proteinfoder baserat på svensk vara behövs ca 140 000 ha raps och 80 000 ha ärter.

Jämförelse mellan rapsolja och olivolja

	Rapsolja	Olivolja
Mättat fett	6 %	14 %
Enkelomättat fett	58 %	77 %
Fleromättat fett	36 %	9 %
Andel Omega 3	10 %	< 1 %

Energi

Det senaste året har det blivit allt större fokusering på oljeväxter som en energigröda. EU-kommissionen presenterade redan för ett par år sedan sitt mål om 2 % biobränsle i transportsektorn 2005 och 5,75 % 2010. Men den svenska regeringen har hittills varit tämligen tyst. Men nu kommer tydliga signaler om ökad användning av biodrivmedel. Både behovet av etanol (i bensin) och rapsmetylester, RME (i diesel) kommer att öka. Under första halvåret 2004 kan vi vänta oss ett regeringsbesked. Det mesta talar för att det blir enligt EU: s uppsatta mål. Vi kommer därmed också att få en skattebefrielse för biodrivmedel som omfattar den kvantitet som målet kräver.

Behovet av raps

I Sverige förbrukas ungefär 3,5 milj. m³ diesel. Om 2 % av det skall vara RME krävs 70 000 m³. Vi kan med den skördenivå vi har i Sverige ungefär likställa ton RME med ha oljeväxter. Vi skulle alltså behöva runt 70 000 ha enbart för energändamål.

Målet om 2 % biodrivmedel kan regeringen uppnå på lite olika sätt. Det är inte självklart att allt drivmedel kommer att

Foto: Anders Roland

ha en viss inblandning. Teoretiskt kan man välja att lagstifta om 5-10 % etanol i all bensin och ingen RME i diesel och ändå uppnå de uppsatta målen i medeltal. Men signalerna från oljeindustrin är tydliga när det gäller viljan att blanda in RME. Vi kan åtminstone räkna med 2 % och kanske 5. Upp till denna nivå har man så pass mycket tekniska fördelar av att blanda in RME och därtill för att ge dieseln en miljöprofil.

Om vi skulle blanda in 5 % RME i all svensk diesel krävs 175 000 ha – tanken svindlar.

Miljöfördelar

Om vi sammanfattar krävs alltså 100 000 ha raps för livsmedeländamål och 70 000 ha för energi, kanske 175 000 ha. Rapsmjölet från denna areal kan mycket väl konsumeras av den svenska mjölk- och köttbranschen. Men oljeväxterna är en världsmarknadsgröda. Möjligheten att få ett prispåslag för svenska oljeväxter är små. Världsmarknadspriset och lönsamheten i odlingen kommer i första hand att avgöra hur stor del av det svenska oljeväxtbehovet som tillgodoses med svensk produktion.

Vad är då Svensk Raps AB och Frö- och Oljeväxtodlarnas uppgift i denna situation?

1. På ett tydligt sätt lyfta fram miljöfördelarna med den svenska oljeväxtodlingen. Målgruppen är i detta sammanhang politiker och beslutsfattare samt användare av rapsolja (för livsmedel såväl som för energi) och rapsmjöl.
2. Föra ut budskapet om rapsoljan som ett högklassigt livsmedel. Förvisso är avsättningen av den kvantitet vi producerar i Sverige säkrad. Men de goda egenskaper rapsoljan har bidrar till att lyfta fram hela odlingen.
3. För odlarna påtala rapsens höga värde i den svenska växtodlingen.
4. Genom vår försöks- och forskningsverksamhet kraftfullt satsa på ökad lönsamhet i raps- och rybsodlingen. Det är definitivt nödvändigt för att vi skall lyckas konkurrera med oljeväxtodlarna i andra delar av Europa och t.o.m. världen.

Vad har vi gjort hittills och hur går vi vidare?

Under verksamhetsåret har Svensk Raps AB deltagit i flera mässor där fördelarna med oljeväxtodlingen lyfts fram på ett tydligt sätt.

Nämnas kan Elmia hösten 2002, MILA februari 2003, Sommarmöte i Uddevalla juni 2003 samt Borgeby fältdagar juni 2003.

Under Elmia, MILA och Borgeby fältdagar når vi ett stort antal odlare och andra inom lantbrukssektorn. SFO: sommarmöte i Uddevalla arrangerades på ett mycket förtjänstfullt sätt av Västra Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare. Här fick vi tillfälle att för våra förtroendevalda och andra branschföreträdare presentera rapsens mångfald med hjälp av fyra uppskattade föredrag.

"Inför kommande verksamhetsår gäller det för SFO och Svensk Raps AB att förvalta det allt ökande intresset för olje-

växtodlingen Vi tar fram material som bekräftar rapsens betydelse som energigröda och hur detta främjar de svenska miljömålen. På forskningssidan finansieras tillsammans med Stiftelsen Svensk Lantbruksforskning ett tvärvetenskapligt projekt om Verticillium. Även det svenska behovet av ekologisk raps skall tas till vara. En ökad svensk areal är nödvändig och föreningens kommer att satsa resurser på teknikutveckling, bl.a. då det gäller radhackning."

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

KONCERNEN

Koncernen består av Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för och Svensk Raps AB.

Föreningen äger 51 % av aktierna i Svensk Raps AB.

MODERFÖRENINGEN

Den ekonomiska föreningen hade vid bokslutstillfället ett medlemsantal på 5 769 (5 772) och är huvudorganisation för 13 lokala föreningar. Föreningen arbetar endast med arvodesanställd personal och med hjälp av köpta tjänster från Svensk Raps AB.

MODERFÖRENING OCH KONCERN

Uppköpen av lin, oljeväxtfrö och vallfrö från odlarna sker till övervägande del av handelsföretagen. Inkasseringen av serviceavgiften sker dels genom att handelsföretagen åtagit sig att ta upp en viss del, medan medlemsavgifter och en mindre serviceavgift handlägges av föreningen själv.

Medlemsavgiften utgör 150 kronor per medlem och i den serviceavgift som föreningen själv tar upp ingår prenumeration på Svensk Frötidning. Under verksamhetsåret har Svensk Frötidning utgivits med 8 nummer.

Flerårsöversikt

Nedan visas utvecklingen under de senaste fyra åren (tkr).

	02/03	01/02	00/01	99/00
Omsättning	2 945	2 737	2 683	2 952
Rörelseresultat	71	-260	-26	354
Finansiella poster	902	-1 286	-423	882
Resultat efter finansiella poster	973	-1 546	-449	1 236
Balansomslutning	7 923	7 207	9 378	9 003

Väsentliga händelser

De senaste två årens negativa börs klimat har nu vänt till det bättre. Det innebär att de finansiella posterna bidrar till resultatet med 902 tkr. Till största delen (873 kkr) beror detta på återföring av tidigare nedskrivna värdepapper. Föreningens ekonomi har också påverkats positivt av en ökande vallfröareal som nu passerat 12 000 ha.

Framtida utveckling

KONCERNEN

Den svenska oljeväxtodlingen är en bransch som lever helt på världsmarknadens villkor. Man måste därför vara medveten om att ekonomin i odlingen och därmed arealerna kommer att variera mellan olika år. Men framtiden för svensk oljeväxtodling ser just nu mycket lovande ut.

Intresset för att öka den svenska självförsörjningsgraden av proteinfoder är stort. Samtidigt ser vi framför oss en kraftigt ökad användning av raps som fordonsbränsle.

De satsningar Svensk Raps AB gör på informationsområdet kommer att präglas av denna utveckling.

MODERFÖRENINGEN

Vid sidan om oljeväxterna är vallfrö den viktigaste verksamheten för föreningen. Den svenska vallfröodlingen har utvecklats starkt de senaste åren men orosmolnen tornar nu upp sig vid horisonten. EU-kommissionens nya förslag om frikopplade direktorsättningar sätter den svenska vallfröodlingen på prov. Kilostödet kan komma att bakas in i ett generellt stöd per ha som man sedan får oberoende av odlingsinriktning. Framförallt äventyrar det intresset för att odla timotej där halva intäkten består av kilostöd.

Förslag till vinstdisposition

Från föregående år balanserad vinst	5 818 683
Årets vinst	972 969
Vinstmedel till förfogande	6 791 652

Förslag till disposition

Avsättning till reservfond	48 700
Balanseras i ny räkning	6 742 952
Summa	6 791 652

Resultaträkning

	Not	2002-09-01–2003-08-31	2001-09-01–2002-08-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	1	2 878 576	2 664 040
Övriga rörelseintäkter		<u>66 147</u>	<u>72 920</u>
		2 944 723	2 736 960
Rörelsens kostnader			
Köpta tjänster	2	-1 130 255	-1 406 306
Personalkostnader	3	-853 683	-810 855
Övriga externa rörelsekostnader	4	<u>-890 235</u>	<u>-779 482</u>
		-2 874 173	-2 996 643
Rörelseresultat		70 550	-259 683
Resultat från finansiella investeringar			
Nedskrivning av aktier/andelar	5	873 317	-1 167 222
Resultat från övriga värdepapper och fordringar		-305 228	-499 103
Räntor och utdelningar		<u>377 563</u>	<u>396 947</u>
		945 652	-1 269 378
Räntekostnader och liknande		-43 233	-16 613
Resultat efter finansiella poster		972 969	-1 545 674
Årets resultat		<u>972 969</u>	<u>-1 545 674</u>

Balansräkning

	Not	2003-08-31	2002-08-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	6	153 000	153 000
Insatser	7	245 758	245 758
Andra långfristiga värdepappersinnehav	8	<u>6 809 725</u>	<u>5 609 385</u>
		7 208 483	6 008 143
Summa anläggningstillgångar		7 208 483	6 008 143

Balansräkningen fortsätter på nästa sida

	Not	2003-08-31	2002-08-31
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		3 851	156 078
Fordringar hos koncernföretag		75 095	0
Övriga fordringar	9	4 536	343 584
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10	92 806	195 389
		<u>176 288</u>	<u>695 051</u>
<i>Kassa och bank</i>		<u>537 826</u>	<u>504 044</u>
Summa omsättningstillgångar		714 114	1 199 095
SUMMA TILLGÅNGAR		7 922 597	7 207 238
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Insatskapital	11	650	650
Reservfond		432 450	432 450
		<u>433 100</u>	<u>433 100</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		5 818 683	7 364 357
Årets resultat		972 969	-1 545 674
		<u>6 791 652</u>	<u>5 818 683</u>
<i>Summa eget kapital</i>		<i>7 224 752</i>	<i>6 251 783</i>
Obeskattade reserver	12	8 828	8 828
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		7 741	0
Skulder till koncernföretag		0	16 381
Övriga skulder		71 578	15 483
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	609 698	914 763
Summa kortfristiga skulder		<u>689 017</u>	<u>946 627</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		7 922 597	7 207 238
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
<i>Ställda säkerheter</i>		INGA	INGA
<i>Ansvarförbindelser</i>		INGA	INGA

Redovisningsprinciper och noter

Årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Någon förändring av redovisningsprinciper har ej skett i förhållande till föregående år. Försäljning har skett till Svensk Raps AB med 62 tkr (föreg. åt 82 tkr) och inköp har skett från Svensk Raps AB med 811 tkr (föreg. år 994 tkr). Koncernredovisning behöver ej upprättas enligt ABL kap 7 § 3. I koncernen föreslås en avsättning till reservfonden med 52 372 kr.

Koncernens fria egna kapital uppgår till 7 021 626 kr, av detta utgör 112 688 kr minoritetens andel.

Not 1	NETTOOMSÄTTNING	2002/2003	2001/2002
	Serviceavgifter vallfrö	1 023 973	899 066
	Serviceavgifter övriga	859 650	871 500
	Medlemsavgifter	859 950	871 650
	Intäkter försök	10 000	-10 000
	Övrigt	125 003	31 824
		<u>2 878 576</u>	<u>2 664 040</u>
Not 2	KÖPTA TJÄNSTER	2002/2003	2001/2002
	Ersättningar till lokala föreningar	457 562	421 597
	Försök	438 110	831 523
	Övrigt	234 583	153 186
		<u>1 130 255</u>	<u>1 406 306</u>
Not 3	PERSONAL	2002/2003	2001/2002
	<i>Löner och ersättningar (arvodestjänstpersonal)</i>		
	Styrelse ¹⁾	310 836	289 633
	Övriga	120 932	160 375
		<u>431 768</u>	<u>450 008</u>
	¹⁾ Varav tantiem och dylikt	0	0
	<i>Sociala kostnader</i>		
	Övriga sociala kostnader	141 254	148 558
		<u>141 254</u>	<u>148 558</u>
Not 4	ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER	2002/2003	2001/2002
	Svensk Raps AB	740 688	689 566
	Övrigt	149 547	89 916
		<u>890 235</u>	<u>779 482</u>
	<i>Revisionskostnader</i>		
	I beloppet för övriga externa kostnader ingår arvoden och kostnadsersättningar till revisor enligt följande. Arvoden avseende revisionsuppdrag uppgår till 10 tkr (föreg. år 7 tkr). Arvoden avseende andra uppdrag uppgår till 6 tkr (föreg. år 4 tkr).		
Not 5	RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR	2002/2003	2001/2002
	Räntetäckter	243 390	324 069
	Utdelningar	134 173	72 877
	Vinst vid försäljning aktier/andelar	55 737	85 622
	Förlust vid försäljning aktier/andelar	-360 965	-584 725
	Nedskrivning av aktier/andelar	0	-1 167 221
	Återföring nedskrivning av aktier/andelar	873 317	0
		<u>945 652</u>	<u>-1269378</u>
Not 6	ANDELAR I KONCERNFÖRETAG	2003-08-31	2002-08-31
	Ingående anskaffningsvärde	153 000	153 000
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	153 000	153 000
		<u>153 000</u>	<u>153 000</u>
	<i>Utgående bokfört värde</i>	153 000	153 000

Spec av moderföreningens innehav av aktier och andelar i koncernföretag

Dotterföretag	Org nr	Företagets säte	Antal andelar	Kapital-andel	Bokfört värde
Svensk Raps AB	556220-7406	Malmö	<u>1 530</u>	<u>51 %</u>	<u>153 000</u>
					153 000

Not 7	INSATSER		2003-08-31		2002-08-31
	Insatskapital LRF		245 758		245 758

Not 8	ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV		2003-08-31		2002-08-31
	Ingående anskaffningsvärde		7 660 086		6 929 431
	Inköp		3 032 468		2 433 308
	Försäljningar/utrangeringar		-2 705 445		-1 702 653
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		<u>7 987 109</u>		<u>7 660 086</u>
	Ingående nedskrivningar		-2 050 701		-655 479
	Återförda nedskrivningar		873 317		0
	Årets nedskrivningar		0		-1 395 222
	Utgående ackumulerade nedskrivningar		<u>-1 177 384</u>		<u>-2 050 701</u>
	Utgående bokfört värde		<u>6 809 725</u>		<u>5 609 385</u>

Specifikation av andra långfristiga värdepapper

	Börsvärde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
Aktier i svenska företag	3 867 675	4 876 238	3 841 543
Aktier i utländska företag	577 000	772 662	629 973
Aktiefonder	159 883	177 188	177 188
Räntebärande obligationer	<u>2 205 870</u>	<u>2 161 021</u>	<u>2 161 021</u>
	6 810 428	7 987 109	6 809 725

Not 9	ÖVRIGA FORDRINGAR		2003-08-31		2002-08-31
	Sveriges Spannmålsodlare AB		0		250 000
	Övrigt		<u>4 536</u>		<u>93 584</u>
			4 536		343 584

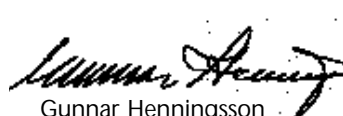
Not 10	FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER		2003-08-31		2002-08-31
	Räntor		74 806		115 389
	Intäkter försöksverksamheten		<u>18 000</u>		<u>80 000</u>
			92 806		195 389

Not 11	EGET KAPITAL	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa
	Belopp vid årets ingång	650	432 450	5 818 683	6 251 783
	Årets resultat			<u>972 969</u>	<u>972 969</u>
	Belopp vid årets utgång	<u>650</u>	<u>432 450</u>	<u>6 791 652</u>	<u>7 224 752</u>

Not 12	OBESKATTADE RESERVER		2003-08-31		2002-08-31
	Periodiseringsfond Tax 2002		8 828		8 828

Not 13	UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER		2003-08-31		2002-08-31
	Försöksverksamhet		288 734		632 441
	Stäm- och styrelsekostnader		249 186		241 109
	Övriga poster		<u>71 778</u>		<u>41 213</u>
			609 698		914 763

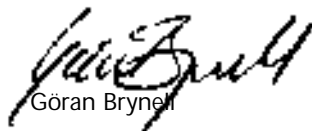
Alnarp 2003-12-03

Gunnar Henningsson
Ordförande

Bengt-Olov Gunnarsson
Vice ordförande

Johan Biärsjö
VD Svensk Paps AB

Anders Borgquist

Göran Brynell

Per-Olof Hillmér

Olof Lundborg

Björn Wallin

Vår revisionsberättelse har avgivits 2003-12-04

Mats Pålsson
Auktoriserad revisor
Lindebergs Grant Thornton AB

Jan-Anders Andersson
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för för räkenskapsåret 2002-09-01–2003-08-31. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller föreningens stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Malmö den 4 december 2003

Mats Pålsson
Auktoriserad revisor

Jan-Anders Andersson
Förtroendevald revisor

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Bolaget ägs till 51 % av Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för. Övriga ägare är Svenska Lantmännen (19 %), Svalöf Weibull AB (10 %), Karlshamns AB (10 %), Föreningen Foder och Spannmål (8 %) och Scandinavian Seed AB (2 %). Verksamheten finansieras genom serviceavgifter som tas upp av handelsföretagen. För oljevaxter och lin är serviceavgiften 2,2 öre/kg på avräkningslikviden. År med låga arealer och/eller låg avkastning då serviceavgifterna inte räcker för att täcka utgifterna, skall Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare (SFO) åtaga sig en större andel av ansvaret för odlingsutveckling och information.

Flerårsöversikt

Nedan visas utvecklingen under de senaste fyra åren (tkr).

	02/03	01/02	00/01	99/00
Omsättning	6 386	5 333	5 440	6 455
Resultat efter finansiella poster	137	25	43	485
Antal anställda	3	3	3	3
Balansomslutning	4 246	3 595	4 699	5 232

Väsentliga händelser

De viktigaste arbetsområdena för Svensk Raps AB är information, odlingsutveckling, näringspolitik och marknadsföring. Under året har arbetet fortsatt med att profilera den svenska oljeväxtodlingen. I första hand för den mångsidiga

rapsojan, men även för oljevaxternas betydelse i växtföljd och odlingslandskap. En ökad satsning sker på utveckling av odlingsteknik för att åstadkomma en säkrare etablering av både höst- och våroljevaxter. Det tar sig uttryck i både en omfördelning av försöksverksamheten mot mer odlingstekniska försök liksom att delta i projekt som rör etablering.

Framtida utveckling

Den svenska oljeväxtodlingen är en bransch som lever helt på världsmarknadens villkor. Man måste därför vara medveten om att ekonomin i odlingen och därmed arealerna kommer att variera mellan olika år. Men framtiden för svensk oljeväxtodling ser just nu mycket lovande ut. Intresset för att öka den svenska självförsörjningsgraden av proteinfoder är stort. Samtidigt ser vi framför oss en kraftigt ökad användning av raps som fordonsbränsle. De satsningar Svensk Raps AB gör på informationsområdet kommer att präglas av denna utveckling.

Förslag till vinstdisposition

Från föregående år balanserad vinst	158 547
Årets vinst	71 427
Vinstmedel till förfogande	229 974

Förslag till disposition

Avsättning till reservfond	7 200
Balanseras i ny räkning	222 774
Summa	229 974

Resultaträkningar

	Not	2002-09-01 – 2003-08-31	2001-09-01 – 2002-08-31
Nettoomsättning	1	4 745 021	3 666 017
Övriga rörelseintäkter	2	1 641 363	1 666 748
		<u>6 386 384</u>	<u>5 332 765</u>
Rörelsens kostnader			
Köpta tjänster	3	-2 666 781	-2 031 049
Övriga externa kostnader	4	-1 482 601	-1 326 335
Personalkostnader	5	-2 106 164	-1 984 691
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	6	-53 152	-34 397
		<u>-6 308 698</u>	<u>-5 376 472</u>
Rörelseresultat		77 686	-43 707

	Not	2002-09-01–2003-08-31	2001-09-01–2002-08-31
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande	7	59 469	68 864
Räntekostnader och liknande		-525	-606
Resultat efter finansiella poster		136 630	24 551
Bokslutsdispositioner		-35 437	-6 389
Resultat före skatt		101 193	18 162
Skatt på årets resultat		-29 766	-5 343
Årets resultat		71 427	12 819

Balansräkningar

	Not	2003-08-31	2002-08-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	8	102 762	59 194
		<u>102 762</u>	<u>59 194</u>
Summa anläggningstillgångar		102 762	59 194
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		173 078	949 302
Fordringar hos koncernföretag		0	16 381
Övriga fordringar	9	106 526	179 285
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10	580 446	386 727
		<u>860 050</u>	<u>1 531 695</u>
<i>Kassa och bank</i>		<u>3 282 882</u>	<u>2 004 360</u>
Summa omsättningstillgångar		4 142 932	3 536 055
SUMMA TILLGÅNGAR		4 245 694	3 595 249

Balansräkningen fortsätter på nästa sida

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2003-08-31	2002-08-31
<i>Eget kapital</i>	11		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (3000 aktier)		300 000	300 000
Reservfond		25 100	23 800
		<u>325 100</u>	<u>323 800</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		158 547	1 470 28
Årets resultat		71 427	12 819
		<u>229 974</u>	<u>159 847</u>
Summa eget kapital		555 074	483 647
<i>Obeskattade reserver</i>	12	56 258	20 821
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		417 890	135 392
Skulder till koncernföretag		75 095	0
Övriga skulder		190 875	420 736
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	2 950 502	2 534 653
Summa kortfristiga skulder		3 634 362	3 090 781
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 245 694	3 595 249
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
<i>Ställda säkerheter</i>		INGA	INGA
<i>Ansvarsförbindelser</i>		INGA	INGA

Redovisningsprinciper och noter

Årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Någon förändring av redovisningsprinciper har ej skett i förhållande till föregående år. Försäljning har skett till Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare med 796 tkr (föreg. år 980 tkr) och inköp har skett från Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare med 62 tkr (föreg. år 82 tkr).

Not 1	NETTOOMSÄTTNING	2002/2003	2001/2002
	Serviceintäkter	3 189 824	2 207 498
	Intäkter försök	728 072	480 624
	Svensk Frötidning	824 028	839 382
	Övrigt	3 097	138 513
		<u>4 745 021</u>	<u>3 666 017</u>
Not 2	ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER	2002/2003	2001/2002
	Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för	796 164	980 108
	Försäljning tjänster mm	169 627	164 847
	Ägarnas andel av marknadsföring och odlingsutveckling	457 500	457 500
	Övrigt	218 072	64 293
		<u>1 641 363</u>	<u>1 666 748</u>

Not 3	KÖPTA TJÄNSTER	2002/2003	2001/2002
	Försök	1 692 941	1 175 271
	Svensk Frötidning	817 927	776 551
	Övrigt	155 913	79 227
		<u>2 666 781</u>	<u>2 031 049</u>

Not 4	ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER	2002/2003	2001/2002
	Marknadsföring	521 756	576 069
	Linkonsulent	0	39 125
	Övrigt	960 845	711 141
		<u>1 482 601</u>	<u>1 326 335</u>

Revisionskostnader

I beloppet för övriga externa kostnader ingår arvoden och kostnadsersättningar till revisor enligt följande. Arvoden avseende revisionsuppdrag uppgår till 25 tkr (föreg. år 18 tkr). Arvoden avseende andra uppdrag uppgår till 10 tkr (föreg. år 13 tkr).

Not 5	PERSONAL	2002/2003	2001/2002
	<i>Medelantalet anställda</i>		
	Kvinnor	1	1
	Män	2	2
	Totalt för bolaget	<u>3</u>	<u>3</u>

Löner och ersättningar

	Styrelse och verkställande direktör ¹⁾	618 971	589 120
	Övriga anställda	651 633	638 417
		<u>1 270 604</u>	<u>1 227 537</u>
	¹⁾ Varav tantiem och dylikt	0	0

Sociala kostnader

	Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	120 029	99 459
	Pensionskostnader övriga anställda	64 412	56 532
	Övriga sociala kostnader	423 100	403 001
		<u>607 541</u>	<u>558 992</u>

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören Johan Biärsjö har bolaget tecknat pensionsförsäkring i enlighet med gällande ITP-plan. Uppsägning från arbetsgivarens sida är 12 månader. Härutöver erhåller verkställande direktören rätt till engångsersättning på 0,5 till 1,0 årslön beroende på ålder vid avgång.

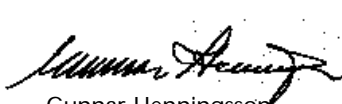
Not 6	Planenliga avskrivningar på anläggningstillgångar	2002/2003	2001/2002
	Följande avskrivningstider på materiella anläggningstillgångar tillämpas:		
	Inventarier	5 år	5 år

Avskrivningar och nedskrivningar framgår av not för respektive balanspost.

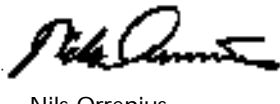
Not 7	Övriga ränteintäkter och liknande	2002/2003	2001/2002
	Omräkning SPP överskottmedel	0	6 723
	Övriga ränteintäkter	59 469	62 141
		<u>59 469</u>	<u>68 864</u>

Not 8	INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER	2003-08-31			2002-08-31
	Ingående anskaffningsvärde		323 269		330 458
	Inköp		96 720		16 106
	Försäljningar/utrangeringar		-16 611		-23 295
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		403 378		323 269
	Ingående avskrivningar		-264 075		-244 453
	Försäljningar/utrangeringar		16 611		14 775
	Årets avskrivningar		-53 152		-34 397
	Utgående ackumulerade avskrivningar		-300 616		-264 075
	Utgående planenligt restvärde		102 762		59 194
Not 9	ÖVRIGA FORDRINGAR	2003-08-31			2002-08-31
	Skattefordran		67 242		84 887
	SPP överskottsmedel kortfristig del		36 454		93 755
	Övrigt		2 830		643
			106 526		179 285
Not 10	FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER	2003-08-31			2002-08-31
	Upplupna räntor		36 758		25 975
	Intäkter försök		482 000		295 000
	Övrigt		61 688		65 752
			580 446		386 727
Not 11	EGET KAPITAL	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa
	Belopp vid årets ingång	300 000	23 800	159 847	483 647
	<i>Vinstdisposition enligt beslut av bolagsstämman:</i>				
	Avsättning till reservfond		1 300	-1 300	
	Årets resultat			71 427	71 427
	Belopp vid årets utgång	300 000	25 100	229 974	555 074
Not 12	OBESKATTADE RESERVER	2003-08-31			2002-08-31
	Periodiseringsfond Tax 2002		14 432		14 432
	Periodiseringsfond Tax 2003		6 389		6 389
	Periodiseringsfond Tax 2004		35 437		0
	Summa avsatt till obeskattade reserver		56 258		20 821
Not 13	UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2003-08-31			2002-08-31
	Personalkostnader		460 252		412 625
	Försöksverksamhet		2 300 448		1 911 576
	Stämman och styrelsekostnader		107 500		107 500
	Övrigt		82 302		102 952
			2 950 502		2 534 653

Alnarp 2003-12-03

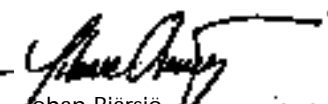
Gunnar Henningsson
Ordförande

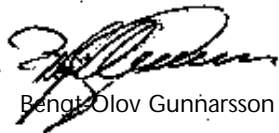
Nils Orrenius
Vice ordförande

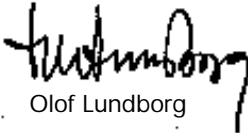
Sten Andersson

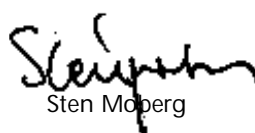
Johan Biärsjö
VD

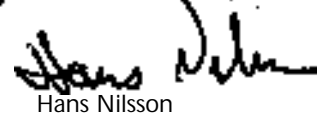
Bengt Olov Gunnarsson

Olof Lundborg

Sten Möberg

Hans Nilsson

Vår revisionsberättelse har avgivits 2003-12-04

Mats Pålsson
Auktoriserad revisor
Lindebergs Grant Thornton AB

Revisionsberättelse

Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Svensk Raps AB för räkenskapsåret 2002-09-01--2003-08-31. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskaps-handlingarna och förvaltningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Malmö den 4 december 2003

Mats Pålsson
Auktoriserad revisor

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen som bildades 1980-07-02, står under tillsyn av Länsstyrelsen i Skåne län.

Styrelse

Ordinarie:

Gunnar Henningsson, Staffanstorps, ordförande
Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg, vice ordförande
Bengt Nilsson, Helsingborg agr dr, vetenskaplig representant
Anders Borgquist, Billinge
Göran Brynell, Trelleborg
Björn Wallin, Vattholma
Per-Olof Hilmér, Mellerud
Olof Lundborg, Vänge

Sekreterare

Johan Biärsjö, Alnarp

Ekonomi och administration

Jan Hempel, Box 96, 230 53 Alnarp, tel 040-462081

Handläggare av anslagsärenden

Forskningskommitténs sekreterare och styrelsens vetenskaplige representant agr dr Bengt Nilsson, Helsingborg.

Revisorer

Ordinarie:

Jan-Anders Andersson, Lund
Mats Pålsson, aukt revisor, Lindebergs Grant Thornton

Suppleanter:

Per-Eric Andersson, Grästorps
Ann Theander, aukt revisor, Lindebergs Grant Thornton

Styrelsen har under året haft följande sammanträden:

Lund	2002-11-26
Nässjö	2003-01-27
Jönköping	2003-03-19
Uddevalla	2003-06-10

Andra erhållna medel

Styrelsen delar ut medel från Torsten Cedells minneskonto till forskningsprojekt i Torstens anda, dvs. mer praktiskt inriktade projekt. Av årets anslag har 50 tkr från minneskontot avsatts till projektet "Bearbetningssystem i våraps på olika jordar". Styrelsen för Gösta Anderssons Stipendiefond har från kammarkollegiet fått tillstånd att dela ut hela stiftelsens kapital. Detta sker genom att Gösta Anderssons Stipendiefond tillsammans med Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning deltar och delfinansiera sådana projekt som sammanfaller med de båda stiftelsernas syfte. Av årets anslag har Gösta Anderssons Stipendiefond bidraget med 65 tkr till projektet "Ny resistens från Brassica oleracea". Från och med detta verksamhetsår finns inga medel kvar att bevilja av de 3,7 mkr som stiftelsen erhöll i samband med avvecklingen av Trelleborgs Lagerhus.

Förvaltning av stiftelsens placeringar

Efter att tidigare ha placerat stiftelsens medel enbart i räntebärande värdepapper togs beslut 1998 att även placera i aktierelaterade papper. Vid bokslutstillfället var andelen aktierelaterade värdepapper 63 % av beräknat marknadsvärde (får enligt avtal uppgå till högst 70%). Efter flera år av fallande börskurser har vi under året sett en vändning. Fortfarande är marknadsvärdet lägre än det verkliga anskaffningsvärdet. Skillnaden har dock minskat under året och delar av tidigare års nedskrivningar har kunnat återföras (se not 4).

Anslag till forskningsprojekt

Information om möjligheterna att ansöka om medel till forsknings- och utvecklingsarbete har bl. a. gjorts genom annons i Svensk Frötidning samt på föreningens hemsida. Beredningen av anslagsärendena görs av en kommitté med representanter från förutom styrelsen, Svenska Lantmännen, Föreningen Foder och Spannmål och Karlshamns AB. Kommitténs ordförande är Stig Lindén. Under verksamhetsåret har totalt 705 tkr anslagits till utvecklingsprojekt enligt följande:

Sveriges Lantbruksuniversitet	(tkr)
- Kväveeffterverkan av höstraps i jämförelse med andra grödor	60
- En tvärvetenskaplig ansats till att reducera skördeförstöring hos oljeväxter orsakad av kransmögel	50
- Bearbetningssystem i våraps på olika jordar (varav 50 tkr från Torsten Cedells minne)	150
- Identifiera de främsta "flaskhalsarna" för att uppnå höga halter av ovanliga fettsyror i nya oljegrödor	120

Svalöf Weibull AB

- Ny resistens från Brassica oleracea (delfinansieras med 65 tkr från Gösta Anderssons Stipendiefond)	100
- Nya resistenskällor inom B.rapa komplexet	150

Kungliga Tekniska Högskolan

- Utveckling av vegetabiliska oljor för organisk ytbehandling	75
	<hr/> 705

Flerårsöversikt

Nedan visas utvecklingen under de senaste fyra åren (tkr).

	02/03	01/02	00/01	99/00
Beviljade anslag (SSO)	705	1 088	715	450
Beviljade anslag (SJV)	0	12	660	755
Räntor och utdelningar	447	448	554	592
Resultat värdepappersförsäljningar	-313	-611	-205	-71
Nedskrivning av värdepapper	0	-908	-682	0
Återförda nedskrivn.	648	0	0	0
Marknadsv. värdepapper	9 309	9 094	11 778	16 971
Bokfört värde värdepapper	9 309	9 094	11 778	14 082
Eget kapital	8 517	8 501	10 695	11 408
Balansomslutning	9 800	9 931	13 534	14 816

Resultaträkningar

	Not	2002-09-01 – 2003-08-31	2001-09-01 – 2002-08-31
Anslag		65 000	65 000
Nedskrivning av aktier/andelar	1	647 923	-908 313
Räntor och utdelningar	1	447 243	447 728
Resultat från värdepappersförsäljning	1	-313 296	-611 324
		<u>846 870</u>	<u>-1 006 909</u>
<i>Rörelsens kostnader</i>			
Förvaltningskostnader	2	-77 671	-45 211
Personalkostnader	3	-47 537	-50 901
		<u>-125 208</u>	<u>-96 112</u>
Rörelseresultat		721 662	-1 103 021
Räntekostnader och liknande		0	-3 309
Resultat efter finansiella poster		721 662	-1 106 330
Årets resultat		721 662	-1 106 330

Balansräkningar

	Not	2003-08-31	2002-08-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	<u>7 344 221</u>	<u>5 136 985</u>
		<u>7 344 221</u>	<u>5 136 985</u>
Summa anläggningstillgångar		7 344 221	5 136 985
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5	<u>70 142</u>	<u>101 750</u>
		<u>70 142</u>	<u>101 750</u>
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Kortfristiga placeringar	6	<u>1 982 238</u>	<u>3 956 957</u>
		<u>1 982 238</u>	<u>3 956 957</u>
<i>Kassa och bank inkl Torsten Cedells minneskonto</i>		<u>403 258</u>	<u>735 694</u>
Summa omsättningstillgångar		2 455 638	4 794 401
SUMMA TILLGÅNGAR		9 799 859	9 931 386

	Not	2003-08-31	2002-08-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>	7		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Bundet eget kapital		5 000	5 000
		5 000	5 000
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		7 790 662	9 601 992
Årets resultat		721 662	-1 106 330
		<u>8 512 324</u>	<u>8 495 662</u>
Summa eget kapital		8 517 324	8 500 662
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Övriga skulder		17 558	6 345
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8	1 264 977	1 424 379
Summa kortfristiga skulder		<u>1 282 535</u>	<u>1 430 724</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		9 799 859	9 931 386
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ställda säkerheter		INGA	INGA
Ansvarsförbindelser		INGA	INGA

Redovisningsprinciper och noter

Årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Någon förändring av redovisningsprinciper har ej skett i förhållande till föregående år.

Not 1	RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER	2002/2003	2001/2002
	Ränteintäkter	206 362	305 874
	Utdelningar	240 881	141 855
	Vinst vid försäljning aktier/andelar	103 205	309 063
	Förlust vid försäljning aktier/andelar	-416 501	-920 387
	Årets nedskrivningar/återföring nedskrivningar	647 923	-908 313
		<u>781 870</u>	<u>-1 071 908</u>

Not 2 FÖRVALTNINGSKOSTNADER
Revisionskostnader
 I beloppet för förvaltningskostnader ingår arvoden och kostnadsersättningar till revisor enligt följande. Arvoden avseende revisionsuppdrag uppgår till 5 tkr (föreg. år 12 tkr). Arvoden avseende andra uppdrag uppgår till 8 tkr (föreg. år 10 tkr).

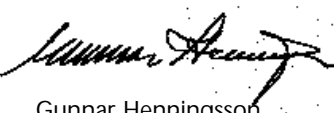

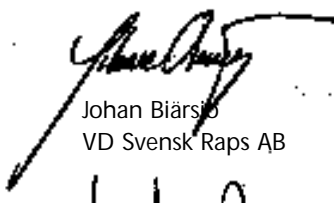

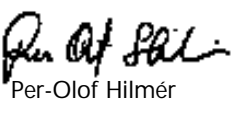
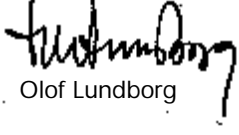
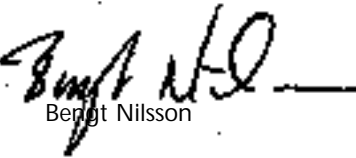

Not 3 PERSONAL
 Under året har utbetalts löner och ersättningar till arvodesanställd personal med 33 tkr (föreg. år 36 tkr) samt sociala kostnader på 10 tkr (föreg. år 10 tkr).

Not 4	ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV	2003-08-31	2002-08-31
	Ingående anskaffningsvärde	7 204 968	12 971 420
	Inköp	3 800 357	2 310 027
	Försäljningar	-2 241 044	-8 076 479
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>8 764 281</u>	<u>7 204 968</u>
	Ingående nedskrivningar	-2 067 983	-1 159 670
	Återförda nedskrivningar	647 923	0
	Årets nedskrivningar	0	-908 313
	Utgående ackumulerade nedskrivningar	<u>-1 420 060</u>	<u>-2 067 983</u>
	Utgående bokfört värde	7 344 221	5 136 985

Aktier	Antal	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde	
Ericsson B	11 000	865 442	281 600	
Tele2 B	1 000	274 221	314 500	
Teliasonera	3 100	271 669	101 680	
Alfa Laval	1 600	140 420	154 400	
Atlas Copco A	1 000	208 457	250 000	
SSAB	1 000	109 045	114 000	
Sandvik	1 000	214 718	224 500	
SKF B	1 000	202 185	260 000	
Billerud	500	47 524	52 500	
Holmen B	400	82 250	102 200	
SCA B	800	224 712	231 600	
Elekta B	1 000	98 696	124 000	
Getinge B	500	103 008	129 000	
Optovent B	10 000	33 099	30 000	
Hennes & Mauritz B	2 000	397 656	352 000	
Castellum	1 000	119 583	138 500	
Drott B	1 500	127 381	174 000	
Wihlborg	2 000	137 913	155 000	
Pandox	1 000	62 186	78 000	
Skanska B	2 000	132 187	109 000	
Svenska Handelsbanken A	2 000	265 968	265 000	
Nordea	4 800	309 551	204 000	
SEB A	1 000	84 305	80 000	
Skandia group	4 400	365 475	117 480	
Nokia	800	160 012	109 600	
AstraZeneca	1 100	415 417	365 200	
Summa aktier		5 453 080	4 517 760	
<i>Svenska aktiefonder</i>				
SEB Sverige småbolagsfond	30 763	304 294	294 406	
Summa svenska aktiefonder		304 294	294 406	
<i>Utländska aktiefonder</i>				
FMG Distribution fund	1 902	506 250	456 809	
SEB Globalfond	142 455	1 211 957	767 833	
Utländska aktiefonder		1 718 207	1 224 642	
Räntebärande obligationer				
Telia AB, 5,5% obl 99/2006-03-15, nr 210	500 000	484 635	498 720	
Scania CV 6,27% 02/2007-02-12, nr 150	500 000	498 065	481 200	
Svensk Exportkredit, kreditobligation 114	300 000	306 000	315 000	
Summa räntebärande obligationer		1 288 700	1 294 920	
S:A FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		8 764 281	7 331 728	
Not 5	FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER	2003-08-31	2002-08-31	
	Upplupna ränteintäkter	70 142	101 750	
Not 6	KORTFRISTIGA PLACERINGAR	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde	
	Volvo finans ff 2003-09-17	985 957	998 838	
	Volvo finans ff 2003-10-10	996 281	996 896	
		1 982 238	1 995 734	
Not 7	EGET KAPITAL	Bundet kapital	Fritt eget kapital	Summa
	Belopp vid årets ingång	5 000	8 495 662	8 500 662
	Årets resultat		721 662	721 662
	Årets anslag		-705 000	-705 000
	Belopp vid årets utgång	5 000	8 512 324	8 517 324

Not 8 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2003-08-31	2002-08-31
Ej utbetalda anslag	1 207 750	1 414 250
Övrigt	57 227	10 129
	<hr/> 1 264 977	<hr/> 1 424 379

Alnarp 2003-12-03

 Gunnar Henningsson Ordförande	 Bengt-Olov Gunnarson Vice ordförande	 Johan Biärsjö VD Svensk Raps AB	 Anders Borgquist
 Göran Brynell	 Per-Olof Hilmér	 Olof Lundborg	 Bengt Nilsson
 Björn Wallin			

Vår revisionsberättelse har avgivits 2003-12-04

 Mats Pålsson Auktoriserad revisor Lindebergs Grant Thornton AB	 Jan-Anders Andersson Förtroendevald revisor
--	--

Revisionsberättelse

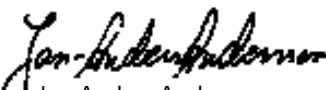
Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning för räkenskapsåret 2002-09-01--2003-08-31. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet.

Malmö den 4 december 2003

 Mats Pålsson Auktoriserad revisor	 Jan-Anders Andersson
---	---

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för

Styrelseledamöter

Gunnar Henningsson, f -39
ordförande
Duvemåla Nordanå, 245 93 Staffanstorps
Tel: 040-44 51 51
Fax: 040-44 51 88
Mobil: 0708-44 51 17
E-post: gunnar@svenskrap.se
m.period 2002-2004
Åker: 190 ha.
Spannmål, oljeväxter, sockerbetor, vallfrö och
julgransodling.

Bengt-Olov Gunnarson, f -51
vice ordförande
Bobergs Västergård, 590 33 Borensberg
Tel: 0141-704 56
Fax 0141-705 86
Mobil: 070-577 05 86
E-post: gunnarsons.jordbruk@e.lrf.se
m.period 2002-2004
Åker: 185 ha. Skog: 75 ha.
Spannmål, oljeväxter och vallfrö.

Olle Lundborg, f -41
Wrå säteri, 740 20 Vänge
Tel: 018-39 60 10
Fax: 018-39 61 15
Mobil: 0705-89 21 15
E-post: wra.sateri@swipnet.se
m. period 2003-2005
Åker: 450 ha. Skog: 700 ha.
Spannmål, oljeväxter, ärter och salix.

Anders Borgquist, f -53
Nya Wärslätt, 241 95 Billinge
Tel: 0413-54 20 85, 54 20 80
Fax: 0413-54 20 85
Mobil: 0705-54 20 85
E-post: anders.borgquist@swipnet.se
m.period 2003-2005
Åker: 160 ha.
Spannmål, oljeväxter, vallfrö och
smågrisproduktion

Göran Brynell, f -61
Västrabo gård Maglarp, 231 93 Trelleborg
Tel: 0410-33 00 04
Fax: 0410-33 00 24
Mobil: 0708-74 93 19
E-post: goran.brynell@lm.lrf.se
m.period 2002-2004
Åker: 440 ha.
Spannmål, oljeväxter, sockerbetor och vallfrö.

Per-Olof Hilmér, f -64
Bäckens gård 1, 464 93 Mellerud
Tel: 0530-501 75
Fax: 0530-503 12
Mobil: 070-531 21 75
E-post: per-olof.hilmer@pn.lrf.se
m.period: 2003-2005
Åker: 365 ha. Skog 11 ha.
Spannmål, oljeväxter, vallfrö, potatis, smågris-
och nötköttsproduktion.

Björn Wallin, f -64
Hänsta, 743 33 Vattholma
Tel: 018-37 91 03
Mobil: 070-659 88 62
E-post: yxa@algonet.se
m.period 2003-2004
Åker: 496 ha. Skog: 85 ha.
Spannmål, oljeväxter, ärter, och vallfrö.

Revisorer

Ordinarie
Jan-Anders Andersson, f -52
Stångby gård
225 91 Lund
Tel: 046-24 80 70
Fax: 046-24 88 70
Mobil: 0708-99 95 75
E-post: stongby_gord@lm.lrf.se

Aukt revisor Mats Pålsson, f -60
Lindebergs Grant Thornton AB
Box 4295, 203 14 Malmö
Tel: 040-665 69 00

Suppleanter
Per-Erik Andersson, f -60
Flo Prästgård, 467 96 Gråstorp
Tel: 0514-400 14

Aukt revisor Ann Theander, f -59
Lindebergs Grant Thornton AB
Box 4295, 203 14 Malmö
Tel: 040-665 69 00

Hedersledamöter

1986 Godsägare Ingmar Johansson,
Lilla Edet
1988 Agronom Olle Hakelius, Enköping
1989 Professor Gösta Olsson, Svalöv
1992 Lantmästare Stig Brynell, Vellinge,
hedersordf
2002 Lantmästare Stig Lindén,
Borensberg, hedersordf

Styrelse Svensk Raps AB

Gunnar Henningsson
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare
ordförande

Nils Orrenius
Svenska Lantmännen
vice ordförande

Sten Andersson
Föreningen Foder och Spannmål
Scandinavian Seed

Johan Biärsjö
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Olle Lundborg
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Sten Moberg
Svalöf Weibull AB

Hans Nilsson
Karlskrona AB

Bengt-Olov Gunnarson,
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

KANSLI

Postadress:

Box 96, 230 53 Alnarp

Besöksadress:

Elevenborgsvägen 4

Tel (vx): 040-46 20 80.

Fax 040-46 20 85.

E-post: info@svenskraps.se

Johan Biärsjö, agronom, VD,

Tel: 040-46 20 83

Mobil: 0705-18 22 44

E-post: johan.biarsjo@svenskraps.se

Gunilla Lindahl-Larsson, agronom

Tel: 040-46 20 82

Mobil: 070-658 44 94

E-post: gunilla.larsson@svenskraps.se

Jan Hempel, ekonomichef

Tel: 040-46 20 81

Mobil: 070-657 55 01

E-post: jan.hempel@svenskraps.se

Svensk Frötidning

Adress, tel: se kansli

E-post: info@svenskraps.se

Ansvarig utgivare: Johan Biärsjö

Redaktör: Gunilla Lindahl-Larsson

Arbetsgrupp information

Johan Biärsjö, Svensk Raps AB

Per Wigh, Svenska Lantmännen

Roland Lyhagen, Svalöf Weibull AB

Leif-Owe Gustavsson, Varaslättens

Lagerhusförening

Per-Johan Herland alt. Kenneth Hellqvist,

Karlshamns AB

Arbetsgrupp Odlingutveckling

Bengt-Olov Gunnarson, SFO ordf.

Johan Biärsjö, Svensk Raps AB

Gunilla Lindahl-Larsson, Svensk Raps AB

Kjell Gustavsson, Svenska Lantmännen

Roland Lyhagen, Svalöf Weibull AB

Jan Rundqvist, Spannex

Björn Andersson, SLU fältforskningsenheten

Johan Roland, SLU

Bo Cristiansson, Hushållningsällskapet

Forskningskommitté

Stig Lindén, ordf

Olle Lundborg, Vänge

Johan Biärsjö, Alnarp

Bengt Nilsson, agr dr, Helsingborg,

vetenskaplig repr, sekr

Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg

Anders Jonsson, agr dr, Svenska Lantmännen

Jan Rundqvist, agronom, Spannex

Dave Servin, agronom, Svenska Lantmännen

Jan-Olov Liedefält, forskningschef, Karlshamns AB

Vallfröutskott

Ordinarie

Björn Wallin, Vattholma

Gunnar Henningsson, Staffanstorp

Per-Olof Hilmér, Trollhättan

Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg

Anders Borgquist, Billinge

Lars-Johan Merin, Fellingsbro

Adjungerande

Gunilla Lindahl-Larsson, Alnarp

Johan Biärsjö, Alnarp

Som opartisk ordf vid förhandlingar:

Lantmästare Stig Brynell

Valberedningsnämnd

(vald till årsstämman 2004)

Lars-Johan Merin, Fellingsbro, sammankallande

Ragnar Knutsson, Trelleborg

Börje Bendelin, Klintehamn

Sven-Erik Svensson, Trollhättan

Tomas Fahlgren, Vikbolandet

Representation i andra organ

Branschorgan för vallfrö

Ordinarie

Björn Wallin, Vattholma

Gunilla Lindahl-Larsson, Alnarp

Gunnar Henningsson, Staffanstorp

Anders Borgquist, Billinge

Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg

Stiftelsen Fil dr Gösta Anderssons stipendiefond

Ordinarie

Stig Lindén, Borensberg

Gunnar Henningsson, Staffanstorp

Suppleant

Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg

Nämnden för Anders Elofsons fond

Olle Lundborg, Vänge, ord

Bengt-Olov Gunnarson, Borensberg, suppl

NJF, kommité för vallfröodling

Johan Biärsjö, Alnarp

Group Consultatif International de

Recherche sur la Colza, GCIRC (Paris)

Johan Biärsjö, Alnarp

European Seed Grower's Group, ESGG (Bryssel)

Gunnar Henningsson, Staffanstorp

EU-kommissionens ständiga grupp för oljeväxter och proteingrödor

Johan Biärsjö, Alnarp

EU-kommissionens ständiga grupp för utsäde

Gunnar Henningsson, Staffanstorp, representant och ordförande i kommittén

Ombudsmöte för Stiftelsen Svenska Lantbruksveckan

Olle Lundborg, Vänge

Ombud vid LRF:s årsstämma 2003

Gunnar Henningsson, Staffanstorp

Stockholm Uppsala

Frö- och Oljeväxtodlare ek för

Stiftad 1991 genom sammanslagning av Stockholm (1931) och Uppsala (1913) läns Frö- och Oljeväxtodlareföreningar.

c/o Hushållningssällskapet,
Box 412, 751 06 UPPSALA.

Ordf Björn Wallin

Hånsta, 743 33 Vattholma.

Tel: 018-37 91 03. Mobil: 070-659 88 62.

E-post: yxa@algonet.se

Sekr dir Mats Pettersson, Uppsala.

Tel: 018-56 04 00. Fax: 018-56 04 29.

E-post: mats.pettersson@hush.se

Södermanlands Frö- och

Oljeväxtodlareförening, ek för

Stiftad 1945

c/o Joakim Karlsson,

Bärby 32, 645 92 Strängnäs.

Ordf Christer Laveson,

Brännelunds gård, 635 05 Eskilstuna.

Tel och fax: 016-39 50 68

Mobil: 070-604 19 41

E-post: christer.lavesson@d.lrf.se

Sekr Joakim Karlsson, Strängnäs.

Tel och fax: 0152-301 15.

Mobil: 070-667 10 98

E-post: karlsson.barby@telia.se

Östra Götalands Frö-

och Oljeväxtodlare ek för

Stiftad 1996, genom sammanslagning av Östergötlands (1912) och Jönköpings (1921) Fröodlareföreningar. Fr om 2002 ingår även Norra Kalmar läns (1915) Frö- och Oljeväxtodlareförening

c/o Hushållningssällskapet,
Box 275, 581 02 LINKÖPING.

Ordf Bengt-Olov Gunnarson

Bobergs Västergård, 590 33 Borensberg.

Tel: 0141-704 56. Fax: 0141-705 86.

Mobil: 070-577 05 86

E-post: gunnarsons.jordbruk@e.lrf.se

Sekr dir Lennart Svensson, Linköping.

Tel: 013-35 53 00. Fax: 013-10 27 94.

E-post: lennart.svensson@hs-e.hush.se

Kronobergs läns Frö- och

Oljeväxtodlareförening, ek för

Stiftad 1980

c/o Bengt Paulsson,

Baggagård, 360 47 Värends Nöbböle.

Ordf Alf Olsson

Kronogård, 340 32 Grimslov.

Tel: 0470-75 06 73.

Sekr Bengt Paulsson

Baggagård, 360 47 Värends Nöbböle.

Tel: 0470-353 88.

Sydöstra Sveriges Frö-

och Oljeväxtodlare, ek för

Stiftad 1918

c/o Hushållningssällskapet,

Flottiljvägen 18, 392 41 Kalmar.

Ordf Bo Hagström

Beteby 202, 380 62 Mörylånga.

Tel 0485-403 16. Fax 0485-414 07

Sekr Margareta Björk, Kalmar.

Tel: 0480-156 70. Fax: 0480-290 46.

E-post: margareta.bjork@hush.se

Gotlands Frö- och

Oljeväxtodlareförening, ek för

Stiftad 1942

c/o Hushållningssällskapet,

Lövsta, Roma, 620 23 Romakloster.

Ordf Åke Ahlsten

Larsarve, Roma, 620 23 Romakloster.

Tel: 0498-505 62. Fax: 0498-509 89.

E-post: ake.ahlsten@i.lrf.se

Sekr dir Hilding Norrby, Roma.

Tel: 0498-20 38 20. Fax: 0498-20 38 39.

E-post: hilding.norrby@hush.se

Södra Sveriges Frö- och

Oljeväxtodlare ek för

Stiftad 2002 genom sammanslagning av

Blekinges (1919), Hallands (1941) och Skånes (1943) Frö- och Oljeväxtodlareföreningar.

Box 96, 230 53 ALNARP.

Tel: 040-46 20 80. Fax: 040-46 20 85.

Ordf Gunnar Henningsson

Duvemåla, Nordanå, 245 93 Staffanstorp.

Tel: 040-44 51 51. Fax: 040-44 51 88.

Mobil: 0708-44 51 17.

E-post: gunnar@svenskrap.se

Sekr Jan Hempel, Alnarp.

Tel: 040-46 20 81. Fax 040-46 20 85.

E-post: jan.hempel@svenskrap.se

Västra Sveriges Frö- och

Oljeväxtodlare ek för

Stiftad 1995 genom sammanslagning av

Västra Sveriges (1969), Skaraborgs (1943) och Värmlands (1926) Frö- och Oljeväxtodlareföreningar.

c/o Lanna försöksgård, 531 93 Lidköping.

Ordf Ingemar Lundborg

N. Härene, Skofteby Säteri, 531 92 Lidköping.

Tel och fax: 0510-53 53 51.

E-post: skofteby@r.lrf.se

Sekr distriktsförsöksledare Johan Roland,

Lidköping.

Tel: 0510-53 00 05. Fax 0510-53 04 88.

E-post: Johan.Roland@mv.slu.se

Örebro läns Fröodlingsförening, ek för

Stiftad 1908

c/o Hushållningssällskapet,
Box 271, 701 45 Örebro.

Ordf Lars-Johan Merin

Oppegården Nederby, 710 41 Fellingsbro.

Tel och fax: 0581-62 14 81.

Mobil: 070-674 71 65

Sekr Ann-Charlotte Wallenhammar.

Tel: 019-603 27 18. Fax 019-10 21 33.

E-post: ac.wallenhammar@hush.se

Västmanlands läns Frö-

och Oljeväxtodlare ek för

Stiftad 1941

c/o Sten Palmgren,

Regattagatan 1, 723 48 Västerås.

Ordf Håkan Carlsson

Ödesberga, 732 96 Arboga.

Tel och fax: 0589-66 00 01.

Mobil: 070-222 39 68.

E-post: timotej.carlsson@telia.com

Sekr Sten Palmgren, Västerås.

Tel: 021-80 44 38. Mobil: 070-609 44 38

Dalarnas Frö- och

Oljeväxtodlareförening, ek för

Stiftad 1971

c/o Daniel Josefsson,

Sättervägen 162, 776 93, Hedemora.

Ordf Anders Klint

Norrby 11, 776 93 Hedemora.

Tel: 0225-71 11 77.

Sekr Daniel Josefsson

Tel: 0225-380 67. Mobil: 0707-41 41 65

Gävleborgs Oljeväxtodlars ek för

Stiftad 1985

c/o Länsstyrelsen,

Lantbruksenheten, 801 70 Gävle.

Ordf Pär Widé,

Kräbäck 329, 810 20 Österfärnebo.

Tel: 0291-500 12.

Sekr Mats Selin, Gävle.

Tel: 026-17 11 32.

Fax: 026-17 13 08.

E-post: mase@x.lst.se

Örebro läns linodlarförening, ideell förening

Stiftad 1987

c/o Sven-Erik Larsson

Västanbytorp, 716 93 Fjugesta.

Ordf Claes Schneider

Berga gård, 716 91 Fjugesta.

Tel: 0585-310 49. Fax: 0585-310 50.

E-post: claes.schneider@t.lrf.se

Sekr Sven-Erik Larsson, Fjugesta.

Tel och fax 0585-101 54.

Mobil 0738-17 97 56

E-post: sven-erik@torpet.com

Frö- och Oljeväxtodlarna

Box 96 • 230 53 Alnarp • Tel 040-46 20 80 • Fax 040-46 20 85
E-post info@svenskraps.se • www.svenskraps.se